

Komárom: Koppánymonostor Vezérek Parkjánál lévő koros nyárfa

Kezelési terv

2024

Készítette: Barina Zoltán

Tartalom

1.	Azonosító adatok	3
1.1.	Jogszabályi háttér	3
1.2.	A védett érték adatainak frissítése	3
1.1.	Dokumentumfotók.....	4
2.	Természetvédelmi célkitűzések	6
3.	Részletes természetvédelmi kezelési terv	7
3.1.	Természetvédelmi stratégiák	7
3.2.	Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak.....	8
3.2.1.	Művelési ághoz kapcsolódó természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak	8
3.2.2.	Élőhelyek kezelése, fenntartása, fajok védelme.....	8
3.2.3.	Látogatás	8
3.2.4.	Oktatás és bemutatás	8
3.2.5.	Kutatás, vizsgálatok	9
3.2.6.	Terület- és földhasználat, természetvédelmi infrastruktúra	9
3.2.7.	Táj- és kultúrtörténeti értékek	9
3.2.8.	Természetvédelmi infrastruktúra	9
3.2.9.	Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak	10
3.3.	Adminisztráció.....	10
3.4.	A természetvédelmi kezelési terv végrehajtásának ellenőrzése és a terv felülvizsgálata.....	10

1. Azonosító adatok

1.1. Jogszábi háttér

Védetté nyilvánító határozat: Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének 15/2015 (X.22) önkormányzati rendelete a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről

Kategória: természeti emlék

Védetté nyilvánítás indoka, természetvédelmi célja: nincs megadva

hrs.: 2367 (a védetté nyilvánítási rendeletben egyik sem szerepel)

Kiterjedése: -

Szabályozási terv szerinti besorolása: Közlekedési célú közterület - Helyi út területe (egyéb út)

Egyéb kapcsolódó rendelkezések:

A védetté nyilvánító önkormányzati rendelet további részleteket nem tartalmaz.

1.2. A védett érték adatainak frissítése

A természeti emlék a Koppányvezér út, Móra Ferenc utca és Blaha Lujza utca szegletében található:

A fa törzsátmérője ~180 cm, magassága kb. 19 m, kora 100 év fölötti lehet.

Helyének koordinátái:

N	E
47,748037	18,074497

1.1. Dokumentumfotók

Fekete nyár (*Populus nigra*) a Blaha Lujza utca felől

Védettséget jelző tábla a Koppányvezér út felől

2. Természetvédelmi célkitűzések

A Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről szóló 15/2015. (X.22.) önkormányzati rendelet 2. melléklete szerint:

A helyi jelentőségű természetvédelmi területeken meghatározott alapvető természetvédelmi cél a kiemelt zöldövezeti területek, növénytársulások, valamint védett állatfajok és egyedi természeti értékek megtartása, a biodiverzitás fenntartása. További cél a szennyezések megakadályozása, minimalizálása, a természeti és kulturális értékek megismerésére irányuló kutatás, oktatás, turizmus támogatása.

Ezek a célkitűzések kiterjesztendők a helyi jelentőségű védett természeti területekre, amely magában foglalja a természetvédelmi területeket és a természeti emlékeket, így a Vezérek Parkjánál lévő koros nyárfát is.

Rendeltetés: A Vezérek Parkjánál lévő koros nyárfa megőrzése és a fa által biztosított élőhelyek (fészkelő- és szaporodóhelyek, mikroélőhelyek) kedvező természetvédelmi helyzetben történő fenntartása.

Célkitűzés:

- A tájképi jelentőségű és jelentősebb dendrológiai értékkel bíró fekete nyár (*Populus nigra*) faegyed fennmaradásának biztosítása
- A fához kötődő élővilág védelme
- A természetvédelmi célú bemutatás elősegítése.

3. Részletes természetvédelmi kezelési terv

3.1. Természetvédelmi stratégiák

A Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről szóló 15/2015. (X.22.), az összes komáromi helyi védett területre és értékre vonatkozó önkormányzati rendelet 2. melléklete szerint:

- a) Az agresszívan terjedő invazív növényzetet vissza kell szorítani, a tájidegen fákat folyamatosan hazai, tájban honos fafajokra (tölgy, kőris, stb.) kell cserélni
- b) A különlegesen ritka, védett, fokozottan védett növény- és állatfajok populációnak védelmét biztosítani kell
- c) Az értékek bármilyen szennyezését, rongálását meg kell akadályozni.
- d) A természetvédelmi szempontból értékes, kíváncsú állapotot rögzíteni kell és fenntartani a beavatkozások minimalizálása mellett.

A Vezérek Parkjánál lévő nyárfa védelmének célja a faegyed megőrzése (ld. 3. fejezet). A természetvédelmi cél elérése érdekében a fő – általános – tennivalók a következők:

- A fa egyszeri, teljes rekonstrukciója (növény-egészségügyi kezelés; szükség szerint). Az egyszeri, teljes rekonstrukcióra vonatkozó kezelési módok a fa állapotától függően a következők lehetnek:
 - jó állapotban lévő, idős fa: kezelést nem igényel, esetlegesen sarjlevágás;
 - jó állapotban lévő, idős fa, kismértékben károsodott ágrendszerrel: a száraz csúcsok levágása, a fagyöngy eltávolítása, sarjlevágás;
 - idős jelentősen sérült koronaformájú fa: az idős ágak visszavágása, a fagyöngy eltávolítása, régi sebhelyek kezelése;
 - idős, jelentősen korhadt törzsű és ágazatú fa: a madár, illetve denevérvédelem, valamint alsóbbrendű korhadéklakó fajok miatt megtartandók. Az idős ágak visszavágása, a fagyöngy eltávolítása, régi sebhelyek kezelése, a törzsbelső kitisztítása, vízkivezetés megoldása;

- leromlott, erősen károsodott fa, illetve deformálódott koronájú vagy korona nélküli fa: eltávolítást, szükség esetén tuskókiszedést követően pótlás fajazonos fával;
- középkorú, szép koronájú, egészséges fa: kezelést nem igényel, esetlegesen sarjlevágás;
- jó állapotban lévő, középkorú fa, kismértékben károsodott ágrendszerrel, fagyöngyfertőzéssel, erős számú tősarjjal: a száraz ágvégek levágása, a fagyöngy eltávolítása, sarjlevágás;
- fiatal, egészséges, megfelelő helyre telepített fa: nem igényelnek kezelést.
- A faegyed egészségi állapotának nyomon követése
- A faegyed egészségi állapotának fenntartása aktív kezeléssel
- A fa jellegének fenntartása

3.2. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.2.1. Művelési ághoz kapcsolódó természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

- A természetvédelmi kezelési tervben nem részletezett vagy nem szabályozott kezelési előírásokat a területen az illetékes hatóság egyedi államigazgatási eljárásban határozza meg.

3.2.2. Élőhelyek kezelése, fenntartása, fajok védelme

- A fa megőrzését elősegítő beavatkozásokat (száraz, letört ágak eltávolítása, sebkezelés, stb.) vegetációs időszakon kívül, de a denevér betelelés és az énekesmadarak költési időszaka előtt kell elvégezni.
- A fa alatti gyeperes rendszeres kaszálása.
- A fenntartó kezelések során ügyelni kell az odúlakó fajok jelenlétére.
- A fa alatti gyepterület kiterjedésének növelése
- A fák betegségek és kártevők elleni védelme

3.2.3. Látogatás

- A közterületen levő fa és környezete szabadon, időkorlátozás nélkül látogatható (vö. 2. melléklet a Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről szóló 15/2015. (X.22.) önkormányzati rendelet 6. § (2) bekezdéséhez, 3.11. Látogatás, ismeretterjesztés, sport).
- A fenntartó beavatkozások idején és balesetveszély esetén a kezelő időszakos látogatási korlátozást rendelhet el.

3.2.4. Oktatás és bemutatás

- Ismeretterjesztési célból arra alkalmas helyeken tanösvényeket lehet létesíteni, ahol a természeti emlék növénytani és állattani értékeiről szerezhetnek ismereteket a látogatók. (vö. 2. melléklet a Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről szóló 15/2015. (X.22.) önkormányzati rendelet 6. § (2) bekezdéséhez, 3.11. Látogatás, ismeretterjesztés, sport).
- A fa történetének megismertetése

- A látogatás és bemutatás célját szolgáló, tájba illő létesítmények összes alapterülete nem haladhatja meg a tervezési terület 0,05%-át.
- Az oktatást és bemutatást elősegítő új információs táblák készítése
- A Zöld Komárom applikációba való integrálás

3.2.5. Kutatás, vizsgálatok

- A terület egészén a terület állapotát befolyásoló vizsgálatok a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény rendelkezései szerint végezhetők, beavatkozással nem járó kutatások a fenntartó felé történő bejelentés és egyeztetés után végezhetők.
- A fához kötődő élővilág felmérésére és nyomon követésére
- A fa történetének felkutatása

3.2.6. Terület- és földhasználat, természetvédelmi infrastruktúra

- A területen minden ipari és bányászati tevékenység tilos
- A területen új épület és építmény csak úgy helyezhető el, ha az a fát és gyökérzetét nem érinti
- A meglévő infrastruktúra-hálózat karbantartása során az eredeti állapotot helyre kell állítani
- A meglévő közművek karbantartása során az eredeti állapotot helyre kell állítani
- A területen új építésű közmű csak úgy építhető vagy vezethető át, ha az a fákat és gyökérzetüket nem érinti
- A területen növényvédő szert és irtószereket csak a fák egyedi védelme érdekében szabad használni.
- A tervezési területen belül a szükséges vegyszerezést csak egyedi engedéllyel és természetvédelmi hatósági ellenőrzése mellett szabad végezni.
- A tervezési terület a jelenlegitől eltérő, természetvédelmi szempontból kedvezőtlenebb területfelhasználási egységbe nem sorolható.

3.2.7. Táj- és kultúrtörténeti értékek

- A szoliter fa tájképi megjelenését meg kell őrizni.
- A fa csak abban az esetben távolítható el, ha ez a természetvédelmi célok megvalósítása érdekében szükséges. Az eltávolított fát pótolni kell.
- A fapótlásokat előnevelt, földlabdás suhángokkal kell elvégezni vegetációs időn kívül
- A fapótlásokat lehetőleg a fa eredeti helyén kell elvégezni, eltérő ültetés egyedi természetvédelmi hatósági elbírálást követően lehetséges.
- Pótlást elsősorban a fáról, mint anyanövényről származó szaporítóanyagból nevelt csemetékkel kell megtenni
- A faápolás során megengedett a koronaalakítás, a sérült és beteg koronarészek eltávolítása, a tősarjak eltávolítása, az üregek gondozása, a fagyöngy folyamatos eltávolítása.
- A tájképi szempontból nem megfelelő objektumok eltávolítása.
- A fa pótlását elsősorban a meglévő fáról mint anyanövényről származó szaporítóanyagból nevelt csemetékkel kell megtenni

3.2.8. Természetvédelmi infrastruktúra

- Információs táblák kihelyezése.

3.2.9. *Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak*

- Természetvédelmi beavatkozásokon kívül a fán egyéb beavatkozások nem végezhetők el.

3.3. Adminisztráció

- Biztosítani kell, hogy a természeti emlék a kijelölt természetvédelmi kezelő vagyonkezelésében legyen.
- A védetté nyilvánító jogszabályban ki kell jelölni a természeti emlék megfelelő kompetenciákkal rendelkező természetvédelmi kezelőjét (v.ö. Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének 15/2015 (X.22) önkormányzati rendelete a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről 2. §)
- A természeti emlék megnevezése pontosítandó/ellenőrizendő (Vezérek parkja vagy Hét vezér park)

3.4. A természetvédelmi kezelési terv végrehajtásának ellenőrzése és a terv felülvizsgálata

Jelen kezelési terv folyamatos előírásai határidőhöz nem kötöttek. Az egyszeri beavatkozások mielőbbi megvalósítására kell törekedni.

A természetvédelmi kezelési terv előírásainak betartását a természetvédelmi hatóság ellenőrzi, a kezelési tervben megadott kezelési feladatok végrehajtását a természetvédelmi kezelő és Komárom Város Önkormányzata ellenőrzi.

A természetvédelmi kezelési tervet 5 évente felül kell vizsgálni és a szükséges módosítási javaslatokat megtenni. A természetvédelmi kezelési terv felülvizsgálatát Komárom Város Önkormányzata, a terület természetvédelmi kezelője és a Duna–Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság végzi, szükség esetén szakértő(k) bevonásával.